

ІНСТИТУТ ІСТОРІЇ НАН УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ УКРАЇНСЬКОЇ АРХЕОГРАФІЇ ТА ДЖЕРЕЛОЗНАВСТВА
ІМЕНІ М.С. ГРУШЕВСЬКОГО НАН УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЧЕРНІГІВСЬКИЙ КОЛЕГУМ»
ІМЕНІ Т.Г. ШЕВЧЕНКА
НАЦІОНАЛЬНА СПІЛКА КРАЄЗНАВЦІВ УКРАЇНИ

СІВЕРЯНСЬКИЙ ЛІТОПИС

НАУКОВИЙ ЖУРНАЛ

2020 №2 (152)

Головний редактор
С.М. Шуміло

Шеф-редактор
С.О. Павленко

**Заступники
головного редактора**
В.О. Дятлов, О.Б. Коваленко

**Відповідальний
секретар**
В.В. Шуміло

**Випускові
редактори**
С.А. Токарев, Е.Л. Міден

Редакційна рада

І.М. Аліференко, Г.В. Боряк, О.Я. Гаранін, І.Б. Гирич, С.Л. Лаєвський,
В.М. Лозовий, О.П. Моця, Ю.А. Мицик, Г.В. Папакін, М.О. Носко, Н.Б. Реброва,
Т. Розен, О.Г. Самойленко, В.А. Смолій, Ю.О. Соболев, С.В. Шумило, О.П. Реєнт

Редакційна колегія

А.М. Боровик, С.Ф. Веремєєв, О.М. Веремейчик, Г.В. Вертієнко, О.І. Галенко,
В.О. Дятлов, Я.В. Капранов, О.Б. Коваленко, І.В. Кондратьєв, Т.П. Льоннгрєн,
С.М. Ляшко, О.О. Маврін, Р.В. Маньковська, Є. Остапчук, А.М. Острянка,
В.М. Пекарчук, С.М. Плохій, В.М. Половець, О.А. Прігарін, О.Я. Рахно,
Г. Хаусман, В.Г. Ченцова, О.Є. Черненко, Д. Чишмеджєєв, Н.В. Шліхта,
К.М. Ячменіхін

Наказом МОН України №1328 від 21.12.2015 журнал включено до Переліку наукових фахових видань України, публікації яких зараховуються до результатів дисертаційних робіт з історії

Статті журналу індексуються в **Google Scholar** та **OpenAIRE**

Журнал видається за фінансової підтримки Чернігівської облдержадміністрації
6 разів на рік

Міністерство юстиції України. Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу
масової інформації Серія КВ № 23837–13677Р від 03.04.2019

ISSN-print: 2518-7422

ISSN-online: 2518-7430

Адреса редакції: вул. Гетьмана Полуботка, 53, м. Чернігів, 14013, Україна

Телефон для довідок: +38-(046)-295-7418

Е-mail: pavlenkoso1955@gmail.com

Старий сайт журналу: siver-litopis.cn.ua

Новий сайт журналу: journals.urau/index.php/2518-7422

INSTITUTE OF HISTORY OF UKRAINE OF THE NAS OF UKRAINE
M.S. HRUSHEVSKYI INSTITUTE OF UKRAINIAN ARCHEOGRAPHY AND
SOURCE STUDIES OF THE NAS OF UKRAINE
T.H. SHEVCHENKO NATIONAL UNIVERSITY «CHERNIHIV COLEHIUM»
NATIONAL ASSOCIATION OF LOCAL RESEARCHERS OF UKRAINE

SIVERIAN CHRONICLE

SCIENTIFIC JOURNAL

2020 №2 (152)

Editor-in-Chief

S. Shumilo

Managing Editor

S. Pavlenko

Deputies of the Editor-in-Chief

V. Diatlov, O. Kovalenko

Executive Secretary

V. Shumilo

Technical Editors

S. Tokariev, E. Miden

Editorial Council

I. Aliferenko, H. Boriak, O. Haranin, I. Hyrych, S. Laievskiy, V. Lozovyi, O. Motsia,
Yu. Mytsyk, H. Papakin, M. Nosko, N. Rebrova, T. Rosén, O. Samoilenko, V. Smolii,
Yu. Sobol, S. Shumylo, O. Reient

Editorial Board

A. Borovyk, S. Veremeev, O. Veremeichyk, H. Vertiienko, O. Halenko, V.
Diatlov, Ya. Kapranov, O. Kovalenko, I. Kondratiiev, T. Lönngren, S. Liashko,
O. Mavrin, R. Mankovska, J. Ostapczuk, A. Ostrianko, V. Pekarchuk, S. Plokyh,
V. Polovets, O. Prigarin, O. Rakhno, G. Hausmann, V. Chentsova, O. Chernenko,
D. Cheshmedzhiev, N. Shlikhta, K. Yachmenikhin

By the Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine №1328 from 21.12.2015 the journal is included in the List of scientific professional editions of Ukraine whose publications are incorporated in the results of the dissertation works on history
Journal articles are indexed in **Google Scholar** and **OpenAIRE**

The magazine is published with the financial support of the Chernihiv Oblast State Administration 6 times a year

Ministry of Justice of Ukraine. Certificate of State Registration of the Print Media Series

KV № 23837–13677R from 03.04.2019

ISSN-print: 2518-7422

ISSN-online: 2518-7430

Address of the Editorship: 53 Hetmana Polubotka Street, Chenihiv, 14013, Ukraine

Phone for reference: +38-(046)-295-7418

E-mail: pavlenkoso1955@gmail.com

Old journal site: siver-litopis.cn.ua

New journal site: journals.uran.ua/index.php/2518-7422

ЗМІСТ

У глиб віків

- Блакитний М.** Невідоме зображення гетьмана Івана Мазепи на іконі Покрови Богородиці з Новгород-Сіверського 4
о. Мицик Ю. З нововідкритого листування гетьмана Івана Мазепи 9

Історія міст і сіл

- Казіміров Д.** Землеволодіння та господарство Менської сотні наприкінці XVII – на початку XVIII ст. 27
Адрюг А. Дереворізьблення та іконостаси Чернігова другої половини XVII – початку XVIII ст. 42

Церковна старовина

- Шумило С.** Бунчуковий товариш Ніжинського полку Григорій Голуб та заснування ним скиту «Чорний Вир» на Афоні 60
Герасименко В. Духовна освіта на Чернігівщині у 1870 – 1882 рр. 81
Шуміло В. Настоятель Троїце-Іллінського монастиря Георгій (Смельницький) як один із ідеологів ІПЦ на Чернігівщині: за матеріалами слідчих справ 89
Литовченко О. До питання про господарську діяльність Чернігівського Єлецького монастиря на початку XX ст. 107
Миколайко Т. Закриття Троїцького жіночого монастиря у м. Чернігові на початку 1960-х років. 116

Мовою документів

- о. Мицик Ю., Тарасенко І.** З нових документів до історії Сіверщини (XVII–XVIII ст.) (частина 18) 123
Пилипенко О. Документи з особового фонду Андрія Жука періоду Першої світової війни (частина 1) 163

Розвідки

- Колєватов О.** Причини створення військових поселень кавалерії в Російській імперії у першій чверті XIX ст. 171
Боровик А. Історія створення середньої школи в Російській імперії на сторінках «Народной энциклопедии» 178
Чистяков В. Митрополит Арсеній Мацієвич в українській історіографії поч. XX – XXI ст. 186

Всесвітня історія

- Лашук Н.** Проблема масонства Російської імперії у науковому доробку радянської історіографії 202

Філологічні студії

- Архисп. Ісиченко І.** «Руно орошенное» в метафоричній стратегії свт. Димитрія Туптала 211

Рецензії. Огляди. Анотації

- Демченко Т.** Потапенко М., Прудько В., Ємельянов В. Ніжин в добу української революції 1917–1921 рр. Ніжин: Видавець ПП Лисенко М.М., 2018. 104 с. 224